

รูปแบบการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในมุมมองของนักท่องเที่ยวชาวไทย

TOURISM PATTERNS IN AMPHUR MUANG SURAT THANI: THE PERSPECTIVE OF DOMESTIC TOURISTS

สุพัตรา คำจันทร์¹

นนทิกัด เพียรโรจน์²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจด้วยแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 385 คน สถิติที่ใช้คือ การสำรวจจำนวนองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กัน ด้วยการใช้ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ เพื่อหาองค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 40 รูปแบบ และใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เพื่อหาความเชื่อมั่นขององค์ประกอบด้านรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น โดยค่าความเชื่อมั่นที่สามารถยอมรับได้ควรมากกว่า 0.6

ผลการศึกษาพบว่า การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวสามารถจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวได้ 11 รูปแบบ ซึ่งหลังจากหาค่าความเชื่อมั่นทำให้เหลือรูปแบบการท่องเที่ยว 5 รูปแบบเท่านั้นที่ค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ ประกอบด้วยองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้ รูปแบบที่ 1 ชื่อว่ามนต์เสน่ห์ธรรมชาติ และชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง รูปแบบที่ 2 ชื่อว่าธรรมชาติที่ลงตัวกลางเมืองคนดี รูปแบบที่ 3 ชื่อว่าท่องเที่ยวชุมชนลุ่มน้ำตาปี รูปแบบที่ 4 ชื่อว่าชมหิ่งห้อยคลองร้อยสาย และรูปแบบที่ 5 ชื่อว่าสุขภาพความงามที่สร้างได้

สำหรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้ คือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นสำนักงานการท่องเที่ยว บริษัททัวร์ หรือองค์กรการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นทั้ง 5 รูปแบบ ในการจัดทำรูปแบบของการส่งเสริมทางการตลาดให้กับแต่ละรูปแบบการท่องเที่ยว ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี อย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลาย และโดดเด่น นำไปสู่การดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาท่องเที่ยวซ้ำมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: รูปแบบการท่องเที่ยว การเดินทางท่องเที่ยว อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Abstract

The objectives of this research were to examine pattern of tourism of Amphur Muang Surat Thani in the perceptive of domestic tourists. The study collected research data using questionnaire survey. Respondent are 385 domestic tourists. Statistical analyses consisted of exploratory factor analysis was examined to determine the number of factors and indicators that are relevant. By analyzing the Factor Loading to find out the Exploratory Factor Analysis of the 40 forms of tourism patterns. also used the Alpha Coefficient to determine the reliability of each component. The acceptable alpha value is greater than 0.6.

¹ นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

² อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ และวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

The results were as follows: Analysis Factor Loading of the tourism patterns can be divided into 11 patterns. However, after testing the Alpha Coefficient, the components of pattern of tourists are 5 patterns, comprising Pattern: 1) The beauty of dharma and sufficiency economy named 2) The right combination of nature in Amphur Muang Surat Thani named 3) A visit to Tapee River community named 4) A trip to see firefly at Klongroisai named and 5) A trip for health and beauty named.

The study suggested for future consideration of the mentioned 5 tourism pattern among tourism related organizations. Appropriate marketing promotions for each tourism pattern should be initiated in Amphur Muang Surat Thani. To stimulate various unique tourist activities in order to induce repeat visits in the area.

Keywords: Pattern of tourism, Travel, Amphur Muang Surat Thani

บทนำ

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมหลักที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก ซึ่งจากสถานการณ์การท่องเที่ยวโดยภาพรวมของประเทศไทย ปี พ.ศ. 2555 พบว่ามีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางมาเที่ยวในประเทศไทยทั้งสิ้น 22.30 ล้านคน สร้างรายได้ 960,000 ล้านบาท ส่วนนักท่องเที่ยวชาวไทยมีทั้งสิ้น 112 ล้านคน สร้างรายได้ 500,000 ล้านบาท ส่งผลให้การท่องเที่ยวไทยมีเงินสะพัดถึง 1.46 ล้านล้านบาท ทำให้เศรษฐกิจการท่องเที่ยวในภาพรวมอยู่ในทิศทางที่ดีตลอดมา (นัฐพร เกิดกลาง, 2553)

สำหรับสถานการณ์การท่องเที่ยวของจังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ. 2555 พบว่าสัดส่วนพฤติกรรมการเดินทางท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปี พ.ศ. 2554 พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.80 จัดการเดินทางมาเอง มีเพียงร้อยละ 6.20 ที่จัดการเดินทางผ่านบริษัทนำเที่ยว ด้านสถานพักแรมที่ได้รับการความนิยมจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้แก่ โรงแรม ร้อยละ 65.40 มีวันพักเฉลี่ย 3 วัน (สำนักงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2553) ด้านจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง ปี พ.ศ. 2554 ถึง ปี พ.ศ. 2555 มีอัตราที่สูงกว่านักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมืองในสัดส่วนดังกล่าวนี้ พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี พ.ศ. 2555 มีจำนวน 216,137 คน สำหรับนักท่องเที่ยวชาวไทย ปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 236,609 คน ซึ่งมีอัตราที่ลดลงจำนวน 20,472 คน การลดลงของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง ทำให้เห็นว่าอัตราการท่องเที่ยวยังหมูเกาะโดยเฉพาะการท่องเที่ยวหมู่เกาะที่สำคัญๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยในปี พ.ศ. 2555 ได้เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2554 (งานกลุ่มสถิติสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2554) จากข้อมูลดังกล่าวทำให้เห็นว่าจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังอำเภอเมืองลดลง แต่การเดินทางท่องเที่ยวยังหมู่เกาะสำคัญอื่นๆ ของจังหวัด อาทิ เกาะสมุย เกาะ พังงัน เกาะเต่า หมู่เกาะอ่างทอง ยังได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก หากสถานการณ์ในแต่ละปียังคงเป็นเช่นนี้อาจเกิดปัญหาในระยะยาวขึ้นได้ เพราะรายได้ที่เกิดขึ้นจะเกิดการกระจุกตัวอยู่ตามหมู่เกาะเป็นจำนวนมาก ทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตัวอำเภอเมือง ซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่ของจังหวัดยังไม่เกิดการกระจายรายได้ที่ทั่วถึง (ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์, 2556)

อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีความหลากหลายทางทรัพยากรการท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติ ระบบนิเวศ เกษตร ประวัติศาสตร์ วิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรม ฯลฯ (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2556) ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่มีอยู่ส่วนแล้วแต่เอื้อประโยชน์ทางการท่องเที่ยว แต่ในสายตาของนักท่องเที่ยวยังไม่เห็นถึงความชัดเจน และความน่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ ทำให้นักท่องเที่ยวบางส่วนไม่ให้ความสนใจเดินทางมาท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และใช้อำเภอเมืองเป็นเส้นทางผ่านไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างอำเภอ หรือแค่แวะพัก ซึ่งเห็นได้จากข้อมูลข้างต้นที่จำนวนนักท่องเที่ยวในตัวอำเภอเมืองลดลง แต่แหล่งท่องเที่ยวโดยรอบตัวอำเภอเมืองโดยเฉพาะเกาะต่าง ๆ ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533)

ดังนั้น ผู้วิจัยได้เห็นถึงความสำคัญที่จะต้องศึกษา รูปแบบการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพราะจากการสำรวจในบริบทของพื้นที่จังหวัดสุราษฎร์ธานียังไม่มีการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบ

การท่องเที่ยวอย่างเป็นรูปธรรมเด่นชัด อีกทั้งการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบถึงรูปแบบการท่องเที่ยวของอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่เกิดขึ้นในมุมมองของนักท่องเที่ยวอย่างแท้จริง ทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว สามารถใช้ข้อมูลในส่วนนี้เพื่อจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจ และเห็นถึงความโดดเด่นใน ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมืองเพิ่มขึ้น อย่างสม่ำเสมอ และนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของรายได้ และประโยชน์ด้านการท่องเที่ยวที่ประชาชนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี จะได้รับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการท่องเที่ยว หมายถึง กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีที่ นักท่องเที่ยวเดินทางมาเยี่ยมชมเยือน ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวมีความหลากหลายตามลักษณะของพื้นที่ ประกอบด้วย 3 รูปแบบหลักดังนี้ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ 2) รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่ง วัฒนธรรม และ 3) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ

ทบทวนวรรณกรรม

รูปแบบการท่องเที่ยว

องค์การท่องเที่ยวโลก ได้กำหนดรูปแบบการท่องเที่ยวไว้ 3 รูปแบบหลักดังนี้ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2535)

1. **รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (Natural based tourism)** รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่ง ธรรมชาติ สามารถจำแนกออกเป็น 5 รูปแบบ คือ

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นการศึกษาในแหล่งธรรมชาติเพื่อ การรักษาระบบนิเวศ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2533)

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (Marine ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวอย่างมี ความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ ทางทะเล

1.3 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro tourism) เป็นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องในหลายๆ ด้านที่เกี่ยวกับการ ผลิต การจำหน่ายปัจจัยการผลิต และผลิตผลจากสินค้าเกษตร (Goldberg Davidson, 1997)

1.4 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา (Ecotourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์ ความงามภูมิทัศน์บนพื้นโลก

1.5 การท่องเที่ยวเชิงดาราศาสตร์ (Astrological tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการไปชม ปรากฏการณ์ทางดาราศาสตร์ที่เกิดขึ้นในแต่ละวาระ

จากการสำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีมี แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ 3 รูปแบบ ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยว เชิงนิเวศทางทะเล ซึ่งอยู่ในพื้นที่ ตำบลคลองน้อย ตำบลบางไผ่ ตำบลบางชนะ และบริเวณแม่น้ำตาปี อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งล้วนมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้อย่างน่าสนใจ และ มีความหลากหลายตามทรัพยากรของแหล่งท่องเที่ยวที่มีอยู่ได้อย่างลงตัว

2. **รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (Cultural based tourism)** รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่ง วัฒนธรรม สามารถจำแนกออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

2.1 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (Historical tourism) แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นสถานที่ ที่มีความเกี่ยวข้อง หรือเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี ศาสนา (รุ่ง กายูจนวิโรจน์, 2542)

2.2 การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี (Cultural & traditional tourism) เป็นการเดินทางที่ปรารถนาจะเรียนรู้เกี่ยวกับวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ที่น่าสนใจ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา, 2548)

2.3 การท่องเที่ยวชมวิถีชีวิตในชนบท (Village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น เพื่อให้ได้ความรู้และความเพลิดเพลิน

จากการสำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม เพื่อใช้ประกอบการศึกษา 3 รูปแบบ คือ 1) การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ 2) การท่องเที่ยวชมงานวัฒนธรรมและประเพณี เช่น ประเพณีชักพระ ทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว 3) การเที่ยวชม และศึกษาวิถีชีวิตในชุมชน เช่น ชุมชนคลองน้อย ชุมชนบางไผ่ไม้ หรือชุมชนบ้านปากน้ำ

3. รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ (Special interest tourism) รูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ สามารถจำแนกออกเป็น 8 รูปแบบ คือ

3.1 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health tourism) หมายถึงการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติและแหล่งวัฒนธรรมเพื่อการพักผ่อน และเรียนรู้วิธีการรักษาสุขภาพกายใจ

3.2 การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา (Edu-meditation tourism) หมายถึงการเดินทางเพื่อทัศนศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากปรัชญาทางศาสนา หาความรู้สัจธรรมแห่งชีวิต

3.3 การท่องเที่ยวเพื่อศึกษากลุ่มชาติพันธุ์หรือวัฒนธรรมชนกลุ่มน้อย (Ethnic tourism) หมายถึงการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมของชาวบ้าน

3.4 การท่องเที่ยวเชิงกีฬา (Sports tourism) เป็นการท่องเที่ยวประเภทการแข่งขันกีฬา และดูกีฬาตามความสนใจ (เดชา ไต้งสูงเนิน, 2543)

3.5 การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (Adventure tourism) เป็นการท่องเที่ยวรูปแบบพิเศษที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเฉพาะได้เข้าร่วมกิจกรรมที่มีลักษณะท้าทาย และตื่นเต้น (ชนาภฤต สังข์เฉย, 2550)

3.6 การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ (Home stay & farm stay) หมายถึงการท่องเที่ยวที่ต้องการใช้ชีวิตใกล้ชิดกับครอบครัวของคนในท้องถิ่นที่ไปเยือน เพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

3.7 การท่องเที่ยวพำนักระยะยาว (Long stay) หมายถึง กลุ่มผู้ใช้ชีวิตหลังเกษียณอายุจากการทำงานที่ต้องการมาใช้ชีวิตต่างแดน โดยเดินทางท่องเที่ยวในสถานที่ต่างๆ อย่างน้อยนานกว่า 1 เดือน

3.8 การท่องเที่ยวแบบให้รางวัล (Incentive travel) หมายถึง การจัดนำเที่ยวให้แก่กลุ่มลูกค้าของบริษัทที่ประสบความสำเร็จในการขายสินค้านั้นๆ ตามเป้าหมาย

3.9 การท่องเที่ยวเพื่อติดต่อธุรกิจ ประชุม สัมมนา (Business and convention tourism) เป็นการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจที่เป็นผลพลอยได้มาจากการเดินทางไปติดต่อธุรกิจ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2542)

จากการสำรวจรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มี 6 รูปแบบ ดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เช่น การเข้าสถานเสริมความงาม หรือทำสปา 2) การท่องเที่ยวเชิงทัศนศึกษาและศาสนา เพื่อชมธรรมชาติ ชมสัตว์ป่า ฝึกปฏิบัติธรรม 3) การท่องเที่ยวเชิงกีฬา เพื่อชม และเล่นกีฬาตามความถนัด 4) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสถึงความตื่นเต้น ผจญภัย เช่น การล่องเรือ และปั่นจักรยาน ณ ตำบลคลองน้อย 5) การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ ฟาร์มสเตย์ ในตำบลบางชนะ และ 6) การท่องเที่ยวเพื่อติดต่อธุรกิจ ประชุม สัมมนา ในบริเวณตัวอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคครั้งนี้ คือนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ช่วงเดือน เมษายน - กรกฎาคม ปี พ.ศ. 2557 ซึ่งผู้ศึกษาไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน สำหรับการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง (Sample size) ผู้ศึกษาเลือกเก็บตัวอย่างจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จากช่วงระยะเวลาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งผู้วิจัยไม่ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน และใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบไม่ทราบความน่าจะเป็น (Non probability) โดยการหาขนาดตัวอย่างมีสูตรดังต่อไปนี้ (กัลยา

วานิชย์บัญชา, 2549) $n = P(1-p) Z^2 / E^2$ ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 385 ตัวอย่าง และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ เพราะผู้ศึกษาไม่ทราบแน่ชัดว่าบุคคลที่เดินทางมายังแหล่งท่องเที่ยวเป็นนักท่องเที่ยวจริง ๆ หรือไม่ จึงต้องเข้าไปเก็บข้อมูลด้วยการคัดเลือกโดยบังเอิญพบ ซึ่งเมื่อสอบถามด้วยปากเปล่าเบื้องต้นกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีลักษณะบางประการที่สอดคล้องกับลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ นั่นก็คือเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งสร้างขึ้นมาจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีทั้งหมด 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการทำการกิจกรรมการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีลักษณะคำถามเป็นแบบประเมินค่า (Rating scale) 5 ระดับ ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิดซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงความคิดเห็นต่อการศึกษาในครั้งนี้ได้อย่างเสรี และส่วนที่ 3 ลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะคำถามปลายปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี บริเวณแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ได้แก่ ศาลหลักเมืองสุราษฎร์ธานี ศูนย์ศึกษาธรรมชาติเขาท่าเพชร เกาะลำพู แม่น้ำตาปี ตลาดน้ำ ตลาดศาลเจ้า ชุมชนในบาง บึงขุนทะเล สนามกีฬากลางจังหวัดสุราษฎร์ธานี สวนหลวง ร.9 วัดธรรมบูชา วัดไตรธรรมาราม และวัดพัฒนาราม เป็นต้น หลังจากเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมด 385 ตัวอย่าง จึงนำมาตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของข้อมูล แล้วจึงนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการสำรวจ และตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้ว ด้วยการประมวลผลโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ การวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential statistics) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ด้วยการสำรวจจำนวนองค์ประกอบ และตัวบ่งชี้ที่มีความสัมพันธ์กัน จากค่านำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ทำให้เกิดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวกลุ่มใหม่ (Exploratory Factor Analysis: EFA) หลังจากนั้นทำการหาความเชื่อมั่นของรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ โดยการใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าแอลฟาที่ใช้ควรมากกว่า 0.6 (จุจเรขา วิทยายุทธพิบูล, 2553)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจของรูปแบบการท่องเที่ยว (Exploratory factor analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำมาวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจมีค่าความเหมาะสมของข้อมูล (Kaiser-Meyer-Olkin: KMO) เท่ากับ .827 แสดงว่าข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์องค์ประกอบ และค่า Bartlett's Test of Sphericity ที่ใช้ทดสอบสมมติฐานมีค่า Chi Square = 5,275.658 ได้ค่า $p = .000$ นั่นคือตัวแปรทั้ง 40 ตัว ที่เกิดขึ้นจากการทำการกิจกรรมการท่องเที่ยวตามรูปแบบการท่องเที่ยวทั้ง 3 รูปแบบหลักได้แก่ รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และรูปแบบการท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งการแยกตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยพิจารณาจากค่านำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ของตัวแปร โดยค่านำหนักที่มีค่ามากที่สุดอยู่ที่องค์ประกอบใดก็จัดให้อยู่ในองค์ประกอบนั้น สำหรับการวิเคราะห์ปัจจัยในครั้งนี้ได้ตัดตัวแปรที่มีค่านำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ที่น้อยกว่า 0.4 ออกไป (รสรินศรีริگانนท์, 2555) ทำให้สามารถจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้น ได้ 11 องค์ประกอบ ดังตารางที่ต่อไปนี

ตารางที่ 1 แสดงค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรรูปแบบการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

รูปแบบการท่องเที่ยว	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
รูปแบบที่ 18	.818											
รูปแบบที่ 20	.786											
รูปแบบที่ 11	.760											
รูปแบบที่ 10	.591											
รูปแบบที่ 19	.579											
รูปแบบที่ 33	.477											
รูปแบบการท่องเที่ยว	ค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading)											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
รูปแบบที่ 9		.786										
รูปแบบที่ 8		.764										
รูปแบบที่ 5		.555										
รูปแบบที่ 4		.511										
รูปแบบที่ 7		.479										
รูปแบบที่ 23			.785									
รูปแบบที่ 22			.744									
รูปแบบที่ 21			.525									
รูปแบบที่ 40			.482									
รูปแบบที่ 13				.689								
รูปแบบที่ 12				.687								
รูปแบบที่ 14				.427								
รูปแบบที่ 1					.841							
รูปแบบที่ 2					.828							
รูปแบบที่ 3					.642							
รูปแบบที่ 29						.755						
รูปแบบที่ 30						.714						
รูปแบบที่ 24						.492						
รูปแบบที่ 26							.796					
รูปแบบที่ 27							.682					
รูปแบบที่ 28							.601					
รูปแบบที่ 36								.737				
รูปแบบที่ 37								.678				
รูปแบบที่ 31									.674			
รูปแบบที่ 39									.511			
รูปแบบที่ 35										.677		
รูปแบบที่ 34										.515		
รูปแบบที่ 25											.595	
รูปแบบที่ 6											.525	
รูปแบบที่ 38											.464	

จากตารางที่ 1 การวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบรูปแบบการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย ในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ทำให้ได้รูปแบบการท่องเที่ยว 11 องค์ประกอบดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ประกอบด้วย 6 รูปแบบได้แก่ 1) รูปแบบที่ 18 คือชมการแสดงมโนราห์ หนึ่งทะเลสูง มหรรสพ การแสดงดนตรี 2) รูปแบบที่ 20 คือเยี่ยมชม และกราบนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ศาสนสถานที่สำคัญต่างๆ 3) รูปแบบที่ 11 คือแวะชม และซื้อสินค้าทางการเกษตร สินค้า OTOP ของชุมชน 4) รูปแบบที่ 10 คือชม และเก็บผักผลไม้ในสวนเศรษฐกิจพอเพียง 5) รูปแบบที่ 19 คือ ศึกษาประวัติศาสตร์ 6) รูปแบบที่ 33 คือชื่นชมความสวยงามของนกนานาชนิด และตกปลาริมเขื่อนแม่น้ำตาปี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .477 ถึง .818 และมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 9.261 มีชื่อว่า “มนต์เสน่ห์ธรรมชาติ และชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง”

องค์ประกอบที่ 2 ประกอบด้วย 5 รูปแบบอันได้แก่ 1) รูปแบบที่ 9 คือชมการเลี้ยงปลาน้ำจืดในบ่อดิน และในกระชัง 2) รูปแบบที่ 8 คือชม และทดลองการตกกุ้งแม่น้ำ 3) รูปแบบที่ 5 คือศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน 4) รูปแบบที่ 4 คือชมปลาเสือพ่นน้ำ ณ ชุมชนคลองน้อย และ 5) รูปแบบที่ 7 คือศึกษาธรรมชาติ ณ สถานีพัฒนา และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .479 ถึง .786 มีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 7.857 มีชื่อว่า “ธรรมชาติที่ลงตัวกลางเมืองคนดี”

องค์ประกอบที่ 3 ประกอบด้วย 4 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่ 23 คือชมและศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวปากน้ำตาปี 2) รูปแบบที่ 22 คือชมและศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวในบาง 3) รูปแบบที่ 21 คือกราบเทพเจ้าและชมชื่นความสวยงาม ณ ศาลเจ้าไโฮหล่า ศาลเจ้าชุกเกี้ยน และ 4) รูปแบบที่ 40 คือ ศึกษาดูงานและท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ เช่น ชุมชนขุนทะเล ชุมชนบางใบไม้ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .482 ถึง .785 และมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 6.718 มีชื่อว่า “ท่องเที่ยวชุมชนลุ่มน้ำตาปี”

องค์ประกอบที่ 4 ประกอบด้วย 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบที่ 13 คือเที่ยวชมประเพณีสารทเดือนสิบ 2) รูปแบบที่ 12 คือเที่ยวชมประเพณีชักพระทอดผ้าป่า และแข่งเรือยาว และ 3) รูปแบบที่ 14 คือเที่ยวชมงานตาปีศรีสุราษฎร์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .427 ถึง .689 มีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 5.764 มีชื่อว่า “สืบสานประเพณีล้ำค่าเมืองสุราษฎร์”

องค์ประกอบที่ 5 ประกอบด้วย 3 รูปแบบดังต่อไปนี้ 1) รูปแบบที่ 1 คือล่องเรือชมหิ่งห้อย 2) รูปแบบที่ 2 คือล่องเรือชมป่าโกงกาง และ 3) รูปแบบที่ 3 คือล่องเรือชมธรรมชาติริมฝั่งคลอง ชุมชนคลองร้อยสาย มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .642 ถึง .841 และมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 5.745 มีชื่อว่า “ชมหิ่งห้อยคลองร้อยสาย”

องค์ประกอบที่ 6 ประกอบด้วย 3 รูปแบบดังนี้ 1) รูปแบบที่ 29 คือนั่งพักผ่อน และชมธรรมชาติบริเวณเกาะลำพู 2) รูปแบบที่ 30 คือนั่งพักผ่อนภายใต้บรรยากาศยามเย็นริมเขื่อนแม่น้ำตาปี ณ สวนศรีตาปี และ 3) รูปแบบที่ 24 คือเที่ยวชม และซื้ออาหารรับประทาน ณ ตลาดน้ำ บ้านดอน มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .492 ถึง .755 โดยมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 5.478 มีชื่อว่า “พักผ่อนสบายลิ้มรสอาหารอร่อยริมเขื่อนแม่น้ำตาปี”

องค์ประกอบที่ 7 ประกอบด้วย 3 รูปแบบได้แก่ 1) รูปแบบที่ 26 คือเข้าสถานเสริมความงาม เช่น การเดินทางมาเพื่อศัลยกรรมตกแต่งใบหน้า 2) รูปแบบที่ 27 คือทำสปาบำบัด นวดแผนไทย ออบสมุนไพร และ 3) รูปแบบที่ 28 คือเข้ารับบริการการแพทย์ทางเลือก มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .601 ถึง .796 โดยมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 5.247 มีชื่อว่า “สุขภาพ ความงามที่สร้างได้”

องค์ประกอบที่ 8 ประกอบด้วย 2 รูปแบบดังต่อไปนี้ 1) รูปแบบที่ 36 คือรับประทานอาหารทะเลนานาชนิด และ 2) รูปแบบที่ 37 คือท่องเที่ยวและซื้อสินค้า ณ ห้างสรรพสินค้า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .678 ถึง .737 โดยมีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 3.933 มีชื่อว่า “ซื้อสินค้าหลากหลาย และรับประทานอาหารทะเลชั้นชื่อ”

องค์ประกอบที่ 9 ประกอบด้วย 2 รูปแบบคือ 1) รูปแบบที่ 31 คือเข้าร่วมชมและเชียร์กีฬา และ 2) รูปแบบที่ 39 คือติดต่อธุรกิจการค้าในย่านตัวเมือง หรือแหล่งการค้า มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .511 ถึง .674 มีระดับค่าไอเคนเท่ากับ 3.891 มีชื่อว่า “ติดต่อธุรกิจ และร่วมเชียร์กีฬาอย่างสร้างสรรค์”

องค์ประกอบที่ 10 ประกอบด้วย 2 รูปแบบคือ 1) รูปแบบที่ 35 คือพักผ่อนเพื่อสัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชน และ 2) รูปแบบที่ 34 คือปั่นจักรยานชมธรรมชาติ และความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชน ณ ตำบลคลองน้อย

และตำบลบางชนะ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .515 ถึง .677 โดยมีระดับค่าไอเกนเท่ากับ 3.598 มีชื่อว่า "พักโฮมสเตย์ และปิ่นจักรยานชมธรรมชาติ"

องค์ประกอบที่ 11 ประกอบด้วย 3 รูปแบบคือ 1) รูปแบบที่ 25 คือเดินเที่ยวชม ซื้อสินค้า และซื้ออาหารรับประทาน ณ ตลาดศาลเจ้า 2) รูปแบบที่ 6 คือเที่ยวชม และศึกษาระบบนิเวศบึงขุนทะเล และ 3) รูปแบบที่ 38 คือประชุมและสัมมนาทางวิชาการ ณ โรงแรมหรือมหาวิทยาลัยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .464 ถึง .595 และมีระดับค่าไอเกนเท่ากับ 3.220 มีชื่อว่า "พักผ่อนริมบึง และเดินชมอาหารอร่อยตลาดศาลเจ้า"

2. ผลการหาค่าความเชื่อมั่น (Cronbach' Alpha) ขององค์ประกอบรูปแบบการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

หลังจากที่ได้ทำการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของรูปแบบการท่องเที่ยว ทำให้ได้รูปแบบการท่องเที่ยว 11 องค์ประกอบ ต่อมาผู้วิจัยนำรูปแบบการท่องเที่ยวดังกล่าวทั้ง 11 องค์ประกอบ มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้รูปแบบการท่องเที่ยวที่สามารถนำไปใช้จริง 5 รูปแบบ ดังตารางที่ต่อไปนี

ตารางที่ 2 ค่าความเชื่อมั่นของการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักองค์ประกอบรูปแบบการท่องเที่ยว ของนักท่องเที่ยวชาวไทย

ชื่อรูปแบบการท่องเที่ยว	รูปแบบการท่องเที่ยวที่สัมพันธ์กัน	ค่าความเชื่อมั่น
1. มนต์เสน่ห์ธรรมชาติและชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง	1. ชมการแสดงมโนราห์ หนึ่งตะลุง มหรสพ การแสดงดนตรี 2. เยี่ยมชม และกราบนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 3. แวะชม และซื้อสินค้าทางการเกษตร สินค้า OTOP 4. ชม และเก็บผัก ผลไม้ในสวนเศรษฐกิจพอเพียง 5. ศึกษาประวัติศาสตร์ วัดพัฒนาราม วัดไตรธรรมบูชา 6. ชื่นชมความสวยงามของนก และตกปลาริมเขื่อนแม่น้ำตาปี	.818
2. ธรรมชาติที่ลึกลับกลางเมืองคนดี	1. ชมการเลี้ยงปลาจืดในบ่อดิน และในกระชัง 2. ทดลองการตกกุ้งแม่น้ำ 3. ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ณ ตำบลบางชนะ 4. ชมปลาเสือพ่นน้ำ ณ ชุมชนคลองน้อย 5. ศึกษาธรรมชาติ ณ สถานีพัฒนาและส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร	.777
3. ท่องเที่ยวชุมชนลุ่มน้ำตาปี	1. ชม และศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวบ้านปากน้ำตาปี 2. ชม และศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวโนบาง 3. กราบเทพเจ้า และชมชื่นความสวยงาม ณ ศาลเจ้า 4. ศึกษาดูงาน และท่องเที่ยวในแหล่งต่างๆ เช่น ชุมชนขุนทะเล ชุมชนบางไผ่	.703
4. ชมหิ่งห้อยคลองร้อยสาย	1. ล่องเรือชมหิ่งห้อย 2. ล่องเรือชมป่าโกงกาง 3. ล่องเรือชมธรรมชาติริมฝั่งคลอง ชุมชนคลองร้อยสาย	.765
5. สุขภาพ ความงามที่สร้างได้	1. เข้าสถานเสริมความงาม 2. ทำสปาบำบัด นวดแผนไทย อบสมุนไพร 3. เข้ารับบริการการแพทย์ทางเลือก	.698

สรุปและอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูลรูปแบบการท่องเที่ยวในเบื้องต้นทำให้ได้รูปแบบการท่องเที่ยว 11 องค์ประกอบด้วยกัน แต่เมื่อนำมาหาค่าความเชื่อมั่นทำให้เหลือรูปแบบการท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบ เท่านั้นที่มีค่าความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถยอมรับได้ ประกอบด้วยรูปแบบการท่องเที่ยวดังต่อไปนี้

รูปแบบที่ 1 ชื่นมนต์เสน่ห์ธรรมชาติ และชีวิตเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยกิจกรรม คือ ชมการแสดงมโนราห์ หนึ่งตะลุง มหรสพ การแสดงดนตรี เยี่ยมชม และกราบนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แวะชม และซื้อสินค้าทางการเกษตร สินค้า OTOP ชมและเก็บผัก ผลไม้ในสวนเศรษฐกิจพอเพียง ศึกษาประวัติศาสตร์ ชื่นชมความสวยงาม

ของนกนางนาค และตกลาปริมเขื่อนแม่น้ำตาปี ซึ่งเป็นการผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวที่มีความหลากหลายเข้าด้วยกัน ตามความนิยมของนักท่องเที่ยวโดยรูปแบบการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเป็นการแสวงหาความพอเพียง และความสมดุลทางธรรมะกับการใช้ชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา ทองบุญยัง ศึกษาเรื่องรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ชุมชนบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร พบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวที่เหมาะสมของชุมชนบ้านบาก คือ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบไป-กลับ เพื่อศึกษารวมชาติ วัฒนธรรมชนเผ่า และร่องรอยประวัติศาสตร์ (ปวีณา ทองบุญยัง, 2556) ซึ่งก็สอดคล้องกับ มนัส ศุภลักษณ์ ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในกิจกรรมธุรกิจท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศชุมชนบ้านโป่ง อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า รูปแบบการจัดการบริการนำเที่ยว ประกอบด้วย การเที่ยวชมป่าอนุรักษ์ ไร่สวนผสม และสวนผลไม้ (มนัส ศุภลักษณ์, 2544)

รูปแบบที่ 2 ชื่อธรรมชาติที่ลงตัวกลางเมืองคนดี ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ชมการเลี้ยงปลา น้ำจืดในบ่อดิน และในกระชัง ทดลองการตกกุ้งแม่น้ำ ศึกษาระบบนิเวศป่าชายเลน ชมปลาเสือพ่นน้ำ ศึกษาธรรมชาติ ณ สถานีพัฒนา และส่งเสริมการอนุรักษ์สัตว์ป่าเขาท่าเพชร สำหรับการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้ เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาถึงธรรมชาติที่อยู่ในใจกลางเมือง ในเส้นทางที่ไม่ไกลกันมาก สอดคล้องกับ วิชชานันท์ ผ่องศรี และสมพงษ์ ธงไชย ศึกษาเรื่องการสร้างสรรคูปแบบการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการพื้นที่ อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี ผลการศึกษาอธิบายว่าหมู่บ้านใน อ.โขงเจียม มีศักยภาพในการจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวแตกต่างกันไปโดยบ้านชะยอมได้รูปแบบการท่องเที่ยวเกษตรผสมผสานในหลักการเกษตรทฤษฎีใหม่ บนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพราะมีการทำนาข้าว และการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ หมู่บ้านเวินบึก ได้รูปแบบการท่องเที่ยวทางธรรมชาติเป็นหลัก (วิชชานันท์ ผ่องศรี และสมพงษ์ ธงไชย, 2550) รวมถึงสอดคล้องกับ วีระศักดิ์ กราปัญจะ (2554) ทำการศึกษาถึงรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน บ้านท่าพรุ ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาพบว่าป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน บ้านท่าพรุ มีศักยภาพเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

รูปแบบที่ 3 ชื่อท่องเที่ยวชุมชนลุ่มน้ำตาปี ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ชม และศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวบ้านปากน้ำตาปี ชม และศึกษาวิถีชีวิตชุมชนชาวในบาง กราบเทพเจ้า และชมชื่นความสวยงาม ณ ศาลเจ้า และศึกษาดูงาน โดยการท่องเที่ยวในรูปแบบนี้เน้นไปที่การศึกษาดูงาน และการศึกษาวิถีชีวิตซึ่งจะเห็นได้ว่าเป็นรูปแบบที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมืองเป็นอย่างมาก เพราะนักท่องเที่ยวต้องการเดินทางมาเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ และต้องการบรรยากาศแบบชนบทดั้งเดิม ที่มีความสงบ สอดคล้องกับ พัชชาพลอย สุทธิชูวงศ์ ศึกษาเรื่องรูปแบบ และกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยชุมชนมีส่วนร่วมกรณีศึกษา: หมู่บ้านดอนม่วง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก พบว่ารูปแบบการท่องเที่ยวชุมชนมีทั้งภูมิปัญญาชาวบ้าน พิธีกรรมที่น่าสนใจหลากหลาย และยั่งยืน (พัชชาพลอย สุทธิชูวงศ์, 2552)

รูปแบบที่ 4 ชื่อชมหิ้งห้อยคลองร้อยสาย ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ ล่องเรือชมหิ้งห้อย ล่องเรือชมป่าโกงกาง ล่องเรือชมธรรมชาติริมฝั่งคลอง ชุมชนคลองร้อยสาย ผลการศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวที่สี่เป็นการล่องเรือเพื่อศึกษารวมชาติริมฝั่งคลอง ที่มีความหลากหลายทั้งพืชพรรณ สัตว์นานาๆ ชนิด เช่น หิ้งห้อย นกตะกวด กระรอก ที่อาศัยอยู่บริเวณริมฝั่งคลองที่มีความอุดมสมบูรณ์ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเช่าเรือนำเที่ยวที่จุดให้บริการที่ทางจังหวัดจัดขึ้นได้ ซึ่งไม่สอดคล้องกับ เปรมปริดา ทองลา ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี พบว่า การท่องเที่ยวชมชุมชนริมน้ำจันทบุรี เป็นการศึกษาวิถีทางภูมิทัศน์วัฒนธรรมของพื้นที่ชุมชนริมน้ำจันทบุรี ซึ่งมีวิถีชีวิตแบบชุมชนริมแม่น้ำ แต่ปัจจุบันการพึ่งพาระบบทางธรรมชาติบริเวณริมสองฝั่งคลองนั้นวันยังได้รับความนิยมน้อยลง (เปรมปริดา ทองลา, 2557)

รูปแบบที่ 5 ชื่อสุขภาพ ความงามที่สร้างได้ ประกอบด้วยกิจกรรมการท่องเที่ยว คือ เข้าสถานเสริมความงาม ทำสปาบำบัด นวดแผนไทย อบสมุนไพร เข้ารับบริการการแพทย์ทางเลือก การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และความงาม เป็นอีกทางเลือกหนึ่งของนักท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมในปัจจุบัน เพราะการหันมาให้ความสำคัญเรื่องสุขภาพให้ห่างไกลจากความเจ็บป่วยนับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง สถานพยาบาลต่างๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานีจึงจัดให้มีการให้บริการอย่างครบวงจรมากขึ้นทั้งการรักษาพยาบาล และให้บริการการแพทย์ทางเลือก สอดคล้องกับ ศิราภรณ์

ภิญโญชูโต ทำการศึกษาถึงรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่นและชุมชนบ้าน ชวงบุก ตำบลห้วยไร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่ พบว่า ชุมชนมีศักยภาพที่เอื้อต่อการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพทั้ง ภูมิปัญญา และภูมิรู้ด้านสมุนไพร ความร่วมมือของคนในชุมชนด้านการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทำให้มีกิจกรรม การเรียนรู้จากศูนย์เรียนรู้แพทย์แผนไทย ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงการดูแลสุขภาพ (ศิริภรณ์ ภิญโญชูโต, 2549)

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อการนำผลการศึกษาไปใช้ และ ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1. การศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวทำให้ได้รูปแบบการท่องเที่ยว 5 รูปแบบ ซึ่งหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว ทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็น สำนักงานการท่องเที่ยว บริษัททัวร์ หรือองค์กรการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น สามารถนำ ข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการรูปแบบการท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้สอดคล้องตาม ความต้องการของนักท่องเที่ยว รวมถึงทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยวทราบถึงรูปแบบการท่องเที่ยวใน อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ที่มีความโดดเด่น นำไปสู่การวางแผน พัฒนา และปรับกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว อย่างถูกต้อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยว ของอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เท่านั้น ในการ ทำวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษารูปแบบการท่องเที่ยวของอำเภออื่นๆ ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี หรือควรศึกษาครอบคลุมทั้ง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในทุกพื้นที่

2. การศึกษาในครั้งต่อไปควรทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวชาวไทย คู่ขนานไปกับนักท่องเที่ยว ชาวต่างชาติ เพื่อให้ทราบข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในหลายๆ มุมมอง

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยฉบับนี้คงไม่อาจสำเร็จลุล่วงได้ หากปราศจากความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากบุคคลหลายท่าน ด้วยกัน ขอขอบพระคุณ ดร.นนทิกถ์ เพียรโรจน์ ที่ให้ความกรุณาเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจทานแก้ไขงานวิจัย และติดตามความคืบหน้าของงานมาโดยตลอด จนชี้แนะแนวทางที่ถูกต้องให้แก่ผู้วิจัย ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งเสร็จ สมบูรณ์ นอกจากนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ดร.ธีรศักดิ์ จินดาบท และ ผศ.ดร.ศิวฤทธิ์ พงศกรรังศิลป์ ที่เป็นผู้ประสิทธิ์ ประสาทวิชา ให้ความรู้ และให้คำแนะนำต่างๆ รวมถึงขอขอบคุณวิทยาลัยชุมชนที่คอยให้ความช่วยเหลือในการติดต่อ ประสานงาน และคอยให้คำแนะนำในการดำเนินการสอบต่างๆ

ขอขอบพระคุณ กลุ่มตัวอย่างทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการตอบแบบสอบถาม รวมทั้งบุคคล ต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานวิจัย ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ และแนะนำมาตลอด ท้ายที่สุดผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา และมารดา ที่เป็นกำลังใจ และให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยด้วยดีมาตลอด

เอกสารอ้างอิง

- กลุ่มงานสถิติสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2554). สถิตินักท่องเที่ยว อำเภอเมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานีปี 2546-2550. ค้นเมื่อ 5 กันยายน 2556, จาก <http://suratts.com/surat/index.php?Topic=29.0>
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2549). *หลักสถิติ* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: บริษัทธรรมสารจำกัด.
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2533). *ความสำคัญของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ.
- _____. (2535). *รายงานประจำปี 2535 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- _____. (2542). *คู่มือพัฒนาภูมิทัศน์เมืองเพื่อการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- เดชา โด่งสูงเนิน. (2543). การบริหารจัดการท่องเที่ยวเกษตร กรณีศึกษาบ้านม่วงคำ ตำบลโป่ง แยกอำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธนาภฤต สังข์เฉย. (2550). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและการบริการ*. เพชรบุรี: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- นัฐพร เกิดกลาง. (2553). พฤติกรรมการท่องเที่ยวในกรุงเทพมหานครของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย. *วารสารพฤติกรรมศาสตร์เพื่อการพัฒนา*, 2, 78-92.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพฯ: บริษัท เพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- ปวีณา ทองบุญยัง. (2556). รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์. ชุมชนบ้านบาก ตำบลบ้านบาก อำเภอดอนตาล จังหวัดมุกดาหาร. *วิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 5 (4), 14-15.
- ปารณีย์ ศรีสวัสดิ์. (2556). การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสุราษฎร์ธานี: การวิจัยฐานทรัพยากรเกษตรสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. ค้นเมื่อ 6 กันยายน 2556, จาก <http://vcharkarn.com/varticle/38927>
- เปรมปรีตา ทองลา. (2557). แนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมบนพื้นฐานวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบูร จังหวัดจันทบุรี (การจัดการ). จันทบุรี: มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พัชชาพลอย สุทธิชูวงศ์. (2552). รูปแบบและกิจกรรมการท่องเที่ยวชุมชนบนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงโดยชุมชนมีส่วนร่วม กรณีศึกษา หมู่บ้านดอนม่วง ตำบลวังทอง อำเภอวังทอง จังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (การจัดการบริการ). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- มนัส ศุภลักษณ์. (2544). การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนท้องถิ่นในกิจกรรมธุรกิจท่องเที่ยวเกษตร เชียงใหม่เขตชุมชนบ้านโป่ง ตำบลบ้านไร่ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- รสริน ศรีวิگانนท์. (2555). *การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)*. เอกสารประกอบการบรรยาย มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- รุจเรชา วิทยาวุฑฒิกุล. (2553). สถิติเบื้องต้น สำหรับการออกแบบสอบถาม. ค้นเมื่อ 11 ธันวาคม 2557, จาก <http://ruchareka.wordpress.com>
- รุ่ง กาญจนวิโรจน์. (2542). ทรัพยากรการท่องเที่ยว. *จุลสารการท่องเที่ยว*, 18 (3), 9-12.
- วิชานันท์ ผ่องศรี และสมพงษ์ ธงไชย. (2550). การสร้างสรรค์รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงบูรณาการพื้นที่ อ.โขงเจียม จ.อุบลราชธานี. *สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์*, 5 (2), 164-170.
- วีระศักดิ์ กราปัญจะ. (2554). รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ป่าชุมชนบ้านอ่าวท่าเลน – บ้านท่าพร ตำบลเขาทอง อำเภอเมือง จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์หลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาการจัดการการเกษตร (ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศิริภรณ์ ภิญโญชูโต. (2549). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพโดยความร่วมมือขององค์กรท้องถิ่น และชุมชนบ้านช่วงบุก ตำบลห้วยไร่ อำเภอเด่นชัย จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยและพัฒนาท้องถิ่น). อุตรดิตถ์: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- สำนักงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2553). ข้อมูลที่น่าสนใจของจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ค้นเมื่อ 15 สิงหาคม 2556, จาก http://surat.nso.go.th/nso/home/index.jsp?province_id=95
- Goldberg, Davidson. (1997). *Conservation and Agriculture*. New York: Prentice Hall.